

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3309/2022
27.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића, Марије Терзић, Мирјане Андријашевић и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Драган Згерђа, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Аутотранспорт Панчево“ – у ликвидацији, кога заступају ББ ликвидациони управник и Саша Левнајић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1227/22 од 13.05.2022. године, у седници одржаној 27.09.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1227/22 од 13.05.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1227/22 од 13.05.2022. године и пресуда Основног суда у Панчеву П1 742/19 од 15.07.2021. године, исправљена решењем истог суда П1 742/19 од 14.02.2022. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужени да јој на име разлике зараде између исплаћеног и траженог износа на име накнаде трошкова за исхрану у току рада исплати укупан износ од 32.164,85 динара за период од фебруара 2018. до новембра 2019. године, у појединачно опредељеним месечним износима са законском затезном каматом почев од доспелости до исплате, као у садржају тог става и на име трошкова регреса за коришћење годишњег одмора износ од 54.190,40 динара за период од фебруара 2018. до новембра 2019. године појединачно опредељеним месечним износима са законском затезном каматом почев од датума доспелости до исплате, као у садржају тог става, као и да се обавезе тужени да тужилци на износе мање исплаћене зараде обрачуна и уплати разлику доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање надлежној филијала ПИО фонда у Панчеву и одбија њен захтев за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилца да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 53.260,00 динара, у року од 8 дана.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву ПП 742/19 од 15.07.2021. године, ставом првим и другим изреке, усвојен тужбени захтев тужиле и обавезан тужени да тужилци на име разлике зараде за период од фебруара 2018. до закључно са децембром 2019. године између припадајуће исплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада исплати укупно износ од 32.164,85 динара и на име трошкова регреса за коришћење годишњег одмора износ од 54.190,40 динара појединачно опредељеним износима са законском затезном каматом од доспелости до исплате, ближе одређена у овим ставима изреке. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужилци на износе мање исплаћене зараде обрачуна и уплати разлику доприноса за пензијско и инвалидско осигурање надлежној филијали ПИО фонда у Панчеву. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужилци накнади трошкове парничног поступка у износу од 92.514,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1227/22 од 13.05.2022. године, одбијена је као неоснована жалба туженог, потврђена првостепена пресуда и одбијен као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права позивајући се на члан 404. ЗПП.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији израженим у пресудама на које је ревидент указао, Врховни суд налази да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је јавно комунално предузеће чији је оснивач Град Панчево. Тужилци, као свом запосленом, тужени је у утуженом периоду обрачунавао и исплаћивао накнаду трошкова за исхрану у току рада месечно у износу од 2.700,00 динара бруто и накнаду трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора месечно 1.000,00 динара бруто коју је исплатио у складу са својим Програмом пословања од октобра 2014. године и Правилником о раду где су исплате по основу регреса и топлог оброка планиране у износу који је био пре доношења Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14, ступио на снагу 28.10.2014. године). Посебним колективним уговором за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије („Службени гласник РС“ број 27/15, ступио на снагу 26.03.2015. године) утврђена је дневна вредност накнаде трошкова за исхрану у току рада (члан 65.) и регреса за коришћење годишњег одмора (члан 66.), а иста правила садржана су и у члану 84. и 85. Посебног колективног уговора за јавна и јавно-комунална предузећа Града Панчева („Службени гласник РС“, број 59/2015, ступио на снагу 03.07.2015. године). Према наведеним

нормама висина накнаде трошкова за исхрану у току рада са припадајућим порезима и доприносима утврђена је дневно најмање у износу 250,00 динара, а регреса за коришћење годишњег одмора, са припадајућим порезима и доприносима најмање у висини 1/12 месечно од 75% просечно исплаћене зараде по запосленом у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику за претходну годину. Тужила је са туженим као послодавцем након ступања на снагу наведених посебних колективних уговора, закључила анексе уговора о раду, односно уговоре о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности у којима је наведено да запослени имају право на накнаду трошкова у складу са законом, посебним колективним уговором Републике Србије, Посебним колективним уговором и општим актом.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да тужила основано потражује мање исплаћену накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора у складу са посебним колективним уговорима, а да се правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата односно зарада и других примања код корисника јавних средстава не односе на накнаду за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, па је као основан усвојен постављени тужбени захтев.

По оцени Врховног суда овакво становиште нижестепених судава није правилно.

Одредбом члана 1. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зараде других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14 – ступио на снагу 28.10.2014. године) прописано је да се овим законом привремено уређује основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, за обрачун и исплату плата, односно зарада као и других сталних примања изабраних, именованих, постављених и запослених лица као корисника јавних средстава са циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плате и зарада у јавном сектору. У члану 3. став 1. наведеног закона, прописано је да се у овом закону платом сматра зарада запосленог код корисника јавних средстава утврђен у складу са законом који уређује радне односе, односно плате изабраног, именованог и постављеног лица, запосленог код корисника јавних средстава утврђеног у складу са законом који уређује плату у државним органима, органима локалне власти, организацијама обавезног социјалног осигурања и јавним службама. У члану 4. истог закона, прописано је да су ништаве одредбе општег или појединачног акта којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи на основу којих се повећава износ плате и других сталних примања код субјеката из члана 2. овог закона, донет за време примене овог закона.

Тужени је корисник буџетских средстава и на њега се, осим поменутог закона, примењује и Закон о буџету и Закон о буџетском систему, па обавезе које преузима морају одговарати апропријацији која му је одобрена за ту намену у одговарајућој буџетској години (члан 54. Закона о буџетском систему).

Под зарадом се сматрају примања из радног односа као што су, између осталог, и накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, а што произлази из одредбе члана 105. Закона о раду, а појам зараде у складу са Законом о

привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, подразумева зараду утврђену у складу са законом који уређује радне односе. Другачијим тумачењем појма зараде не би био испуњен циљ Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава (члан 1), јер би то значило селективну примену закона, имајући у виду и да коефицијент за обрачун плате изабраних, именованих и постављених лица и запослених у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама, садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на које се као и на запослене код туженог примењује Закон о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава.

С обзиром да су правила из Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, Закона о буџету и Закона о буџетском систему императивне природе која се морају безусловно поштовати, без права да се у њима било шта мења, код буџетског финансирања плата код туженог није могуће применити корективно правило из члана 8. став 2. Закона о раду, јер је управо законом одређен начин утврђивања основице за плате. Због тога и по схватању овог суда, одредбе Посебног колективног уговора, донете након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, ништаве су и као такве не могу да производе правно дејство (ПКУ не може бити супротан закону на основу члана 103. ЗОО у вези члана 240. Закона о раду) због чега су нижестепене пресуде преиначене и тужбени захтев тужиле одбијен.

На основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Тужени је успео у поступку по ревизији, па му на основу члана 153. и 154. ЗПП у вези са чланом 165. став 2. истог закона, припадају опредељени трошкови парничног поступка, досуђени ставом трећим изреке у висини од 53.260,00 динара, а који обухватају трошкове на име: састава одговора на тужбу 6.000,00 динара, састав жалбе 12.000,00 динара, састав ревизије 18.000,00 динара, таксе на одговор на тужбу 1.830,00 динара, жалбу 5.353,00 динара, ревизију и ревизијску одлуку 10.709,00 динара, све одмерено према тарифи Закона о судским таксама („Службени гласник РС“, број 128/24... 106/15) и Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката („Службени гласник РС“, број 121/12... 37/21).

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић